

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBRIL 2019 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

EESTI PANGA FINANTSSEISUNDI ÜLEVAADE

KAPITAL JA RESERVID

Eesti Panga kapital oli 2019. aasta 31. detsembri seisuga 474,1 miljonit eurot. Üksikasjalik teave Eesti Panga kapitali kohta on esitatud bilansi lisas kirjel 29 „Kapital ja reservid”.

ERALDIS FINANTSRIISKIDE KATTEKS

Võttes arvesse riskihinnanguid, suurendas Eesti Pank eraldise mahtu finantsriskide katteks. Eraldise suurust ja jätkuvat vajalikkust hinnatakse igal aastal, võttes arvesse mitmeid tegureid. Riskihinnang põhineb riski kandvate varade riskiväärtuste arvutustel, mis omakorda arvestab riski kandvate varade hulka, jooksva majandusaasta vältel realiseerunud riskide ulatust ning eelolevaks aastaks prognoositavat tulemust. 2018. aasta 31. detsembri seisuga ulatus finantsriskide katteks ettenähtud eraldis 71,8 miljoni euroni. Pank kandis 2019. aastal eraldisse 9,8 miljonit eurot. Selle tulemusel kasvas riskieraldis 81,6 miljoni euroni. Vaata ka bilansi lisa kirje 27 „Eraldised”.

ERALDIS EESTI KROONI VAHETUSKOHUSTUSE TÄITMISEKS

Euro kasutuselevõtust on möödunud üheksa aastat ja seniajani on ringlusest tagasi tulemata ligi 44,6 miljoni euro väärtuses Eesti kroone. Suure tõenäosusega tulevikus kõiki emiteeritud kroone eurodeks ei vahetata, kuna osa neist on hävinenud, osa aga jäetud mälestuseks. Seetõttu moodustati 2016. aastal sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. 2019. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 387,8 tuhat eurot (2018. aastal 392,7 tuhat eurot), selle tulemusena kahanes eraldis Eesti krooni vahetuskohustuse täitmiseks 28,3 miljoni euroni.

ÜMBERHINDLUSKONTOD

Kulla, valuuta ja väärtpaberitega seotud realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes tuluna ning see kantakse ümberhindluskontodele Eesti Panga bilansi kohustuste poolel. Neil kontodel olevaid varasid kasutatakse hindade ja/või vahetuskursside edasise ebasoodsa arengu mõju vähendamiseks panga finantstulemusele. Seega saab selliste finantspuhvrite abil tugevdada panga võimet finantsriskidele vastu panna. Kulla, valuuta ja väärtpaberite ümberhindluskontode kogusumma oli 2019. aasta detsembri lõpu seisuga 34,8 miljonit eurot (2018. aastal 11,6 miljonit eurot). Vaata lähemalt arvestuspõhimõtteid käsitlevat lisa ning bilansi lisa kirje 28 „Ümberhindluskontod”.

2019. AASTA FINANTSTULEMUS

2019. aastal oli Eesti Panga puhaskasum 28,4 miljonit eurot (2018. aastal 10,7 miljonit eurot).

2019. aastal kasvas puhas intressitulu 29,4 miljoni euroni (2018. aastal 28,3 miljonit eurot). Peamine osa int-

ressitulust tuli tuletistehingutelt, väärtpaberitelt ning Eesti krediidiastutuste ülereservidelt. 2019. aastal oli investimisportfelli tootlus kõrge. Aktsiaportfelli ligi 30% tõus aasta alguse madalatelt hinnatasemetelt panustas portfelli tootlusse enim. Samal ajal oli ka võlakirjade portfelli panus märkimisväärselt suur, sest tulukõverad nihkusid üsna palju allapoole suuremate keskpankade aasta jooksul tehtud rahapoliitilise kursi pöörde tõttu. 2019. aastal soetati juurde välisvaluutas nomineeritud võlakirju, mistõttu portfelli maht kasvas märgatavalt. Eesti Panga puhastulu suurendas tulu aktsiatelt ja osalustelt summas 8,3 miljonit eurot, sh Euroopa Keskpanga (EKP) kasumi vahejaotus summas 4,0 miljonit eurot. Vaata lähemalt tulude-kulude aruande lisa kirje 33 „Tulu aktsiatelt ja osalustelt”.

Eesti Panga põhitegevuskulud kokku (sh amortisatsioon) kasvasid 19,7 miljonilt eurolt 2018. aastal 20,3 miljoni euroni 2019. aastal. Suuremad kulutused tehti töötasudele ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale.

RISKID

Eesti Pangas on juurutatud riskide juhtimise süsteem, mis hõlmab kõiki panga protsesse ja võimaldab käsitleda erinevaid riske ühes raamistikus. Riskijuhtimise eesmärk on vähendada juhuslike sündmuste kahjulikku mõju panga eesmärkide saavutamisele. Selleks on riskijuhtimine integreeritud muu hulgas investeerimise, planeerimise, eelarvestamise ja juhtimisaruandluse protsessidesse.

Riskide aruandlus ja analüüs näitavad, et väliskeskonnast tulenevad riskid on kasvanud. Eesti Pank annab oma panuse ka kogu euroala riskide juhtimisse, osaledes Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) komiteede ja juhtorganite töös. Panga hinnangul kriitiliste protsesside võimalike katkestuste mõju vähendamiseks ja tegevuse jätkuvuse tagamiseks on koostatud talitluspidevuse plaanid. Välisaudiitorid hindavad korrapäraselt panga riskijuhtimise korraldust.

Eesti Panga finantsriskide hindamiseks kasutatakse nii riskiväärtuse (ingl *value at risk*) kui eeldatava puudujäägi (ingl *expected shortfall*) riskihinnanguid. Täiendavate riskimõõdikute kasutamise vajaduse tingis märkimisväärselt suurenenud bilansimaht ning muutustega kaasnevad riskid.

Eesti Panga varad on mõjutatud erinevatest riskidest, nagu turu-, krediidi- ning likviidsusrisk. Riske hallatakse pidevalt, seades investeringutele erinevaid riskilimite ning tõhustades ettevaatusabinõusid (näiteks rakendades neljasilma printsiipi, hoides lahus otsustus- ja kontrollifunktsioonid jne).

Rahapoliitikaga mitteseotud investeringute riske mõõdetakse võimaluse korral riskiväärtusega. Eesti Panga juhatuse kinnitatud normportfell määrab Eesti Panga investeringute üldise riskitaluvuse. Praegu koosneb normportfell võlakirjadest, valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud võlakirjafondi ning aktsiafondide osakutest. Juhatus määrab normportfelliga ka aktsepteeritava valuutariski suuruse. Võlakirjaportfelli valuutarisk on osaliselt maandatud valuuta forvardtehingutega. Riske, mida ei mõõdetata riskiväärtusega, piiratakse koguliselt või mõne muu parameetri abil. Tehingu osapoolte riski hallatakse erinevate lepingute sõlmimisega. Investeerimisvara haldamisel lubatud finantsinstrumentide nimekirja kinnitab Eesti Panga president. Lubatud riskide piiridesse mahtumist kontrollib riskihalduse allosakond.

Lisaks reservihaldusest tulenevatele riskidele on Eesti Panga varad sõltuvad ka rahapoliitiliste tehingute riskidest. Rahapoliitiliste tehingutega seotud riske hallatakse ühiselt Eurosüsteemi Riskide Haldamise Komitees, mille liikmed on euroala riikide keskpankade, sh Eesti Panga esindajad. Välja on töötatud riskiraamistik, mis näiteks näeb ette tingimused tehingu osapooltele, rahapoliitiliste operatsioonide tagatiseks toodavatele varadele, ostukavade raames ostetavatele finantsinstrumentidele jms. Eelmisel aastal suuri muudatusi rahapoliitiliste tagatisvarade riskiraamistikku ei tehtud. Koosõlas EKPSi ja EKP põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonide ning väärtpaberituruprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega.¹

¹ Vastavalt EKPSi ja EKP põhikirja artiklile 29 märgivad liikmesriikide keskpangad vastavalt kapitalivõtmele oma osa EKP kapitalis. Kapitalivõtme arvestamisel võetakse võrdses osas arvesse liikmesriikide osa Euroopa Liidu elanikkonnas ja sisemajanduse koguproduktis. Osakaalu korrigeeritakse iga viie aasta järel või siis, kui muutub EKPSi kuuluvate riikide keskpankade koosseis. Kuna euroala välised liikmesriigid ei oma õigust kapitalivõtme alusel jaotatavale EKP kasumile ja kahjumile, on Eesti Panga osalus EKP riskide jagamises alates 1. jaanuarist 2019 0,2827%.

JUHATUSE KINNITUS 31. DETSEMBRIL 2019 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Juhatus deklareerib oma vastutust Eesti Panga 31. detsembril 2019 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruande koostamise eest.

Eesti Panga raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanga (EKP) põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.² Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest. Raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Eesti Panga vara, kohustusi, kapitali ning majandustegevuse tulemust.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eelmises lõigus kirjeldatud nõuete kohaselt eeldab juhatuselt hinnanguid, mis mõjutavad Eesti Panga varasid ja kohustusi aruande kuupäeva seisuga ning tulusid ja kulusid aruandeperioodil. Need hinnangud põhinevad kättesaadaval infol Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga. Raamatupidamise aastaaruandes kajastatud majandustehingute lõplikud tulemused võivad erineda juhatusel antud hinnangutest.

Raamatupidamise aastaaruande on 16. märtsil 2020 digitaalselt allkirjastanud kõik sellel päeval juhatusse kuulunud liikmed.

Madis Müller	Eesti Panga president, juhatuse esimees
Ülo Kaasik	Eesti Panga asepresident, juhatuse liige
Maive Rute	Eesti Panga asepresident, juhatuse liige

² EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk 3).

BILANSS SEISUGA 31. DETSEMBER 2019 JA 2018

		<i>tuhandetes eurodes</i>	
	Kirje	31.12.2019	31.12.2018
VARAD			
Kuld ja nõuded kullas	1	11 172	9 248
Nõuded välisvääringus euroalaväliste residentide vastu		1 228 839	646 439
Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu	2	82 899	81 639
Pankade saldod, väärtpaberiinvesteeringud ja muud välisvarad	3	1 145 940	564 800
Nõuded välisvääringus euroala residentide vastu	4	35 614	55 265
Nõuded eurodes euroalaväliste residentide vastu	5	33 330	34 314
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediidasutustele	6	23 000	50 000
Muud nõuded eurodes euroala krediidasutuste vastu	7	7 590	8 545
Euroala residentide väärtpaberid eurodes		5 661 519	5 691 135
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	8	5 620 962	5 649 200
Muud väärtpaberid	9	40 557	41 935
Eurosüsteemi-sisesed nõuded		2 242 673	2 390 432
Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas	10	92 147	88 853
Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded	11	114 048	111 730
Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis	12	1 408 675	1 414 982
Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded (neto)	13	627 803	774 867
Muud varad		92 647	80 535
Materiaalne ja immateriaalne põhivara	14	15 711	16 370
Muud finantsvarad	15	234	234
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	16	397	459
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	17	59 944	46 885
Mitmesugused muud varad	18	16 361	16 587
VARAD KOKKU		9 336 384	8 965 913

2018. aasta andmed on korrigeeritud (vt „2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Selgitused lk 78–103 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

tuhandetes eurodes

	Kirje	31.12.2019	31.12.2018
KOHUSTUSED			
Ringluses olevad pangatähed	19	3 361 129	3 102 458
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidiasutuste vastu		4 901 979	4 855 524
Arvelduskontod (sh kohustusliku reservi katmiseks)	20	4 901 979	4 855 524
Kohustused eurodes teiste euroala residentide vastu	21	244 767	217 448
Valitsussektor		228 992	204 453
Muud kohustused		15 775	12 995
Kohustused eurodes euroalaväliste residentide vastu	22	14 520	48 292
Kohustused välisväringus euroalaväliste residentide vastu	23	9 310	8 907
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje	24	76 459	75 313
Muud kohustused		80 734	70 998
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	16	130	10 144
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	25	19 641	5 525
Mitmesugused muud kohustused	26	60 963	55 329
Eraldised	27	110 188	100 972
Ümberhindluskontod	28	34 815	11 570
Kapital ja reservid	29	474 128	463 691
Kapital		259 814	249 377
Reservid		214 314	214 314
Aruandeaasta kasum		28 355	10 740
KOHUSTUSED KOKKU		9 336 384	8 965 913

2018. aasta andmed on korrigeeritud (vt „2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Selgitused lk 78–103 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

2019. JA 2018. AASTA TULUDE-KULUDE ARUANNE

tuhandetes eurodes

	Kirje	2019	2018
Intressitulu		115 389	64 930
Intressikulu		-85 964	-36 677
Puhas intressitulu	30	29 425	28 253
Realiseeritud kasum finantstehingutest		19 928	26 770
Finantsvarade allahindlused		-2 757	-14 827
Eraldised finantsriskide katmiseks		-9 800	-26 800
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	31	7 371	-14 857
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest		327	225
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest		-42	-142
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	32	285	83
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	33	8 295	6 861
Monetaartulu puhastulem	34	1 772	7 389
Muud tulud	35	1 470	2 744
Puhastulu kokku		48 618	30 473
Personalikulud	36	-10 433	-9 651
Halduskulud	37	-6 231	-6 148
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	14	-1 911	-1 880
Pangatähtede tootmise teenused	38	-704	-1 031
Muud põhitegevuskulud	39	-984	-1 023
Põhitegevuskulud		-20 263	-19 733
Aruandeaasta kasum		28 355	10 740

2018. aasta andmed on korrigeeritud (vt „2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Selgitused lk 78–103 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Üldpõhimõtted

Eesti Panga (edaspidi „pank“) raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanga (EKP) põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.³ Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eeldab juhatusest hinnanguid Eesti Panga varasid ja kohustusi ning aruandeperioodi tulusid ja kulusid mõjutavate asjaolude kohta bilansikuupäeva seisuga. Need hinnangud põhinevad raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga kättesaadaval teabel Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta.

Eesti Pank ei koosta rahavoogude aruannet, kuna Eesti Panga kui keskpanga rolli arvestades ei pakuks rahavoogude aruande avaldamine finantsaruande lugejatele olulist asjakohast teavet.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui puudub viide mõnele teisele ühikule.

Bilansikirjed on rühmitatud residentsuse (euroala, mitteeuroala) ja valuuta (euro, muud valuutad) järgi. Eraldi ridadel tuuakse välja rahapoliitikaga seotud nõuded ja kohustused.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse põhimõttest lähtudes, välja arvatud juhtudel, mida on lähemalt selgitatud järgnevates arvestuspõhimõtetes.

Arvestuspõhimõtete muudatused

2019. aastal tehti finantsaruandluse tõhustamise eesmärgil arvestuspõhimõtetes mitu muudatust⁴. Olulisemad neist on loetletud allpool.

- Turukõlblikke investeerimisfonde hinnatakse turuhinnas netopõhiselt, jättes kõrvale alusvara, tingimused et nad täidavad järgmisi kriteeriume:
 - a. ost teostatakse ainult investeerimise eesmärgil ja see ei mõjuta igapäevaseid müügi- ja ostuotsuseid;
 - b. investeerimisstrateegia ja fondi mandaat on eelnevalt kindlaks määratud ning kõik tingimused on lepingus sätestatud;
 - c. investeeringu edukust hinnatakse ühe investeeringuna kooskõlas fondi investeerimisstrateegiaga;
 - d. fond on iseseisev üksus mistahes õiguslikus vormis ja seda juhitakse, sh igapäevaseid investeerimisotsuseid tehakse, sõltumatult.
- Eurodes väeringustatud pöördtehingud euroala residentidega, v.a krediidasutused, kajastatakse varade alamkirjel „Muud finantsvarad“ ja kohustuste kirjel „Kohustused eurodes teiste euroala residentide vastu“.
- Laiendati üldise riskieraldise ulatust, nii et see kataks kõiki panga bilansis olevaid finantsriske, sest varem piirdus see vaid valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariskiga. Selles kontekstis on kõik finantsriskid määratletud turu-, likviidsus- ja krediidiriskidena.

Ülalnimetatud muudatused ei toonud kaasa 2018. aasta võrdlusandmete ümberarvestamist.

³ EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk 3).

⁴ EKP 28. novembri 2019. aasta suunis (EKP/2019/34), millega muudetakse suunist (EL) 2016/2249 raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis, (ELT L 332, 23.12.2019, lk 184).

2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine

Raamatupidamisarvestuses toimunud tehnilise vea tõttu näidati Eesti Panga 2018. aasta kasumit ekslikult 3,2 miljoni euro võrra suuremana, kui see tegelikult oli. Keskpanga reservide paigutamisel maandab Eesti Pank valuutakursi muutuse riski valuutavahetustehingute abil. Viga tekkis, kui valuutavahetuse tehingupartner muutis Brexiti ootuses oma asupaiga Ühendkuningriigist Saksamaale ajal, mil tehingu esimene pool oli juba toimunud. Partneri asukohamuutuse tõttu jäi finantstehingute tarkvaras valuutavahetustehing õigel ajal sulgemata ja sealt edasi kandus viga raamatupidamiskannetesse.

Finantsosakonna töötajad avastasid vea 2019. aasta aprilli lõpus. Kui 2018. aasta kasumina raporteeriti algselt ekslikult 3,2 miljonit eurot rohkem, siis korrigeerimise tulemusena on 2018. aasta kasum 3,2 miljoni võrra väiksem ja samavõrra kahaneb keskpanga jaotamata kasumi suurus. Eesti Pank on edaspidiste sarnaste vigade vältimiseks töötanud välja täiendavad kontrollimeetmed ja teostati ka täiendav raamatupidamise siseaudit.

Andmete võrreldavaks tegemiseks on 2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes korrigeeritud 2018. aasta bilansi ja tulude-kulude aruande kirjeid järgnevalt:

tuhandetes eurodes

	Kirje	Esialgne 31.12.2018	Korrigeerimine	Korrigeeritud 31.12.2018
Muud varad		83 711	-3 176	80 535
Mitmesugused muud varad	18	19 763	-3 176	16 587
VARAD KOKKU		8 969 089	-3 176	8 965 913

tuhandetes eurodes

	Kirje	Esialgne 31.12.2018	Korrigeerimine	Korrigeeritud 31.12.2018
Muud kohustused		73 890	-2 892	70 998
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	16	13 036	-2 892	10 144
Ümberhindluskontod	28	8 678	2 892	11 570
Aruandeaasta kasum		13 916	-3 176	10 740
KOHUSTUSED KOKKU		8 969 089	-3 176	8 965 913

tuhandetes eurodes

	Kirje	Esialgne 2018	Korrigeerimine	Korrigeeritud 2018
Realiseeritud kasum finantstehingutest		29 946	-3 176	26 770
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	31	-11 681	-3 176	-14 857
Puhastulu kokku		33 649	-3 176	30 473
Aruandeaasta kasum		13 916	-3 176	10 740

Varad ja kohustused

Varad ja kohustused kajastatakse bilansis, kui on tõenäoline, et pank saab varast või kohustusest tulevikus majanduslikku kasu või kahju; peaaegu kõik varade ja kohustustega seotud riskid ning õigused on üle võetud; vara või kohustuse väärtust ja sellest tekkivat tulu või kulu saab usaldusväärselt mõõta.

Finantsvarad ja kohustused

Finantsvarad hõlmavad raha, lepingulist õigust saada teiselt poolelt raha või muud finantsvara, ja lepingulist õigust vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kasulikel tingimustel. Finantskohustused hõlmavad lepingulist kohustust tasuda teisele poolele raha või muu finantsvaraga või vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kahjulikel tingimustel.

Finantsvara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle finantsvara eest makstud

tasu õiglane väärtus. Finantskohustus võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle eest saadud tasu õiglane väärtus. Finantsvara ja -kohustust arvestatakse edaspidi selle tüübist tulenevalt turuväärtuses, soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses. Turuväärtuse all mõistetakse summat, mille eest informeeritud, mitteseotud ning huvitatud pooled vahetavad varasid või arveldavad kohustusi. Turuväärtuses kajastatavat finantsvara hinnatakse ümber igal bilansipäeval.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatav finantsvara hinnatakse alla, kui on tõenäoline, et selle kaetav väärtus on väiksem bilansilisest väärtusest. Olulise finantsvara väärtuse langust hinnatakse iga objekti puhul eraldi. Väärtuse langust hinnatakse kogumina niisuguse finantsvara puhul, mis ei ole individuaalselt oluline ja mille korral ei ole otseselt teada, et selle väärtus on langenud. Finantsvara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi tulude-kulude aruandes kuluna.

Välisvääringus toimunud tehingute kajastamine

Välisvääringus nomineeritud finantsinstrumentidega tehtud tehingud (v.a väärtpaberitehingud) kajastatakse tehingupäeval bilansivälistel kontodel. Arvelduspäeval pööratakse bilansivälised kanded ümber ja tehingud kajastatakse bilansis. Välisvaluuta ost ja müük mõjutavad välisvaluuta netopositsiooni tehingupäeval ning realiseeritud müügitulud arvutatakse samuti tehingupäeval. Välisvääringus nomineeritud finantsinstrumentidelt kogunenud intress ning üle- või alakurss arvutatakse ja kirjendatakse iga päev. Need summad mõjutavad iga päev ka välisvaluuta positsiooni.

Välisvääringus nomineeritud varad ja kohustused konverteeritakse eurodeks bilansipäeval kehtiva EKP vahetuskursi alusel. Tulud ja kulud konverteeritakse tehingu kajastamise päeval kehtiva EKP vahetuskursi alusel. Bilansiliste ja bilansiväliste instrumentide ning välisvaluutavarade ja -kohustuste ümberhindlus toimub vääringute kaupa.

Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) arvestusühik (SDR) määratakse valuutakorvi alusel. Eesti Pangale kuuluvate IMFi arvestusühikute ümberhindamiseks arvutati SDRi väärtus viie vääringu (USA dollar, euro, Jaapani jeen, Suurbritannia nael ja Hiina renminbi) vahetuskursside kaalutud summana eurosse seisuga 31. detsember 2019.

2019. ja 2018. aasta 31. detsembril kasutati järgmisi valuutakursse:

	31.12.2019	31.12.2018
USD	1.1234	1.1450
GBP	0.85080	0.89453
JPY	121.94	125.85
CNY	7.8205	7.8751
SDR	0.810438	0.822774

Kuld

Kulla väärtust hinnatakse aasta lõpu turuhinna alusel, eristamata hinna ja valuuta ümberhindluse erinevusi. 31. detsembril 2019 lõppenud aastal hinnati kulla väärtust sama aasta 31. detsembril kehtinud euro ja USA dollari vahetuskursi põhjal arvutatud kullaunsi eurohinna alusel.

Väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavaid väärtpabereid kajastatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse.

Muud väärtpaberid

Turukõlblikke väärtpabereid (v.a rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid) ja muid sarnaseid varasid hinnatakse konkreetsete väärtpaberite kaupa bilansipäeval kehtinud keskmiste turuhindade või asjakohase tulukõvera alusel. 31. detsembril 2019 lõppenud aasta puhul kasutati sama aasta 31. detsembril kehtinud keskmisi turuhindu.

Tulude kajastamine

Tulud ja kulud on kajastatud tulude-kulude aruandes arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Välisvaluuta, kulla ja väärtpaberite müügist saadud realiseeritud kasum ja kahjum arvutatakse vastava vara keskmise hinna alusel ning kajastatakse tulude-kulude aruandes.

Realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes, vaid bilansis kirjel „Ümberhindluskontod“.

Realiseerimata kahjum kajastatakse aasta lõpu seisuga tulude-kulude aruandes kirjel „Finantsvarade allahindlused“, kui see ületab vastaval ümberhindluskontol kajastatud eelnevate perioodide ümberhindluskasumit. Ühe valuuta-, väärtpaberi- ja kullaposisiooni realiseerimata kahjumit ei tasaarvestata teise valuuta-, väärtpaberi- ega kullaposisiooni realiseerimata kasumiga. Kui mis tahes valuuta-, väärtpaberi- või kullaposisiooni puhul tuvastatakse aasta lõpus realiseerimata kahjum, vähendatakse selle keskmist hinda, et see vastaks aasta lõpu vahetuskursile või turuhinnale.

Ostetud väärtpaberite üle- ja alakursid kajastatakse osana intressitulust ning amortiseeritakse igapäevaselt väärtpaberi eluea lõpuni.

Rahapoliitiliste operatsioonide intressitulud ja -kulud esitatakse netona bilansi(alam-)kirjete kaupa.

Pöördtehingud

Repotehingud ehk väärtpaberite müügi- ja tagasiostutehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel võetud laenuna, st väärtpaberid kajastatakse bilansis varana ning tagasiostusumma kohustusena.

Pöördrepotehingud ehk väärtpaberite ostu- ja tagasimüügitehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel antud laenuna. Pöördrepotehingute tagatiseks olevaid väärtpabereid ei kajastata panga bilansis.

Investeeringud aktsiatesse

Investeeringud aktsiatesse on kajastatud turuväärtuses, kui seda saab usaldusväärselt hinnata. Aktsiate turuväärtust ei saa usaldusväärselt hinnata, kui aktsiatega aktiivselt ei kaubelda ning puuduvad nende väärtuse usaldusväärse hindamise alternatiivsed meetodid. Kõnealusel juhul kajastatakse aktsiad soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse. Aktsiate müügitulu ja -kulu on kirjendatud tulude-kulude aruandes pärast seda, kui kõik müügitingimused on täidetud. Dividenditulu on kajastatud perioodi tuluna.

Põhivara

Põhivaraks peetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 3200 eurost. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekutest. Põhivarana on bilansis kajastatud maa, hooned, hoonete tehnosüsteemid, infotehnoloogia riistvara, tarkvara ja muu pikaajalise kasutusega vara. Samuti kajastatakse põhivara hulgas ettemaksed põhivara eest.

Maa ja kunsti- ning kultuurivara soetusmaksumust ei amortiseerita. Lähtudes varade eeldatavast kasutuseast, arvestatakse ülejäänud põhivaralt kulumit lineaarsel meetodil allpool esitatud kulumimäärade kohaselt.

	2019
Hooned ja ehitised	3%
Hoonete tehnosüsteemid	10%
Riistvara	20%
Tarkvara, mootorsõidukid	15–50%
Muu põhivara	7–20%

Tarkvara kulumimäärade eristamise vajadus tuleneb kõrge soetusmaksumuse ja erineva kasuliku tööeaga rakendustarkvara kasutuselevõtust.

Hilisemad väljaminekud materiaalse põhivara objektile kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et pank saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Jooksvad hooldus- ja remonditööd kajastatakse perioodikuluna.

Eraldised finantsriskide katmiseks

Keskpanga tegevust arvestades võib pank moodustada bilansis eraldise finantsriskide katmiseks. Panga juhatuse otsustab eraldise suurendamise või vähendamise panga riskipositsiooni põhjendatud hinnangu alusel. Riskieraldist kasutatakse ümberhindluskontodega katmata kahjude katmiseks juhatuse kinnitatud mahu. Kui riskidele antud hinnangu tagajärjel eraldise suurust vähendatakse, siis kajastatakse vähendatav summa aruandeperioodi tuluna.

Finantsinspeksiooniga seotud nõuded ja kohustused

Eesti Panga bilansis on nõue finantsinspeksiooni vastu Eesti Panga osutatud teenuste ja käibevara hankimise eest ning kohustus seoses finantsinspeksiooni arvelduskontoga Eesti Pangas.

Bilansivälised instrumendid

Välisvaluutainstrumendid, st välisvaluuta forvardtehingud, valuutavahetustehingute forvardosad ja muud välisvaluutainstrumendid, mis hõlmavad ühe valuuta vahetamist teise vastu tulevasel kuupäeval, arvatakse kursivahest tuleneva kasumi ja kahjumi arvutamisel välisvaluuta netopositsiooni hulka. Hetke- ja tähtpäevakursi vahet käsitletakse nii ostu kui ka müügi puhul tekkepõhiselt intressikohustuse või -nõudena.

Intressimäära instrumendid hinnatakse ümber konkreetsete instrumentide põhiselt. Intressimäära futuurlepingute marginaalide igapäevased muutused kajastatakse tulude-kulude aruandes. Optioontehinguid ja intressimäära vahetuslepinguid hinnatakse üldtunnustatud meetodite kohaselt, kasutades kättesaadavaid turuhindu ja -kursse ning diskontoteid alates arvelduspäevast kuni hindamispäevani.

Tingimuslikud kohustused

Tingimuslike kohustustena avalikustatakse aastaaruande lisades lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on panga juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Varade ja kohustuste positsioone korrigeeritakse sündmuste korral, mis ilmnesis bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega ja/või mõjutavad märkimisväärselt varade ja kohustuste olukorda bilansipäeval. Olu- lised bilansipäevajärgsed sündmused, mis ei mõjuta varade ega kohustuste olukorda bilansipäeval, avaldatakse aastaaruande lisas.

Ringluses olevad pangatähed

Europangatähti lasevad ringlusse EKP ja euroala riikide keskpangad, kes koos moodustavad eurosüsteemi.⁵ Ringluses olevate europangatähtede koguväärtus jaotatakse eurosüsteemi riikide keskpankade vahel iga kuu viimasel tööpäeval vastavalt pangatähtede jaotamise alusele.⁶

EKP-le jaotatud osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest on 8%. Ülejäänud 92% on jaotatud eurosüsteemi riikide keskpankadele vastavalt nende kapitaliosalusele EKPs. Eesti Panga

⁵ EKP 13. detsembri 2010. aasta otsus (EKP/2010/29) europangatähtede emiteerimise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 35, 9.2.2011, lk 26).

⁶ Pangatähtede jaotamise alus – protsentuaalne väärtus, mis tuleneb EKP osa arvessevõtmisest europangatähtede koguväljalaskes ja kapitali märkimise aluse kohaldamisest riikide keskpankade osale selles kogusummas.

osa eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud pangatähtede koguväärtusest on avaldatud bilansi kohustuste poolel kirjel „Ringluses olevad pangatähed”.

Pangatähtede jaotamise aluse kohaselt eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud europangatähtede väärtuse ja keskpankade tegelikult ringlusse lastud europangatähtede väärtuse erinevust kajastatakse eurosüsteemi-siseste saldodena. Need nõuded või kohustused⁷ avaldatakse allkirjel „Eurosüsteemi-siseseid saldod: netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis” (vt „Eurosüsteemi-siseseid saldod” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevaid eurosüsteemi-siseseid saldodid korrigeeritakse eurosularahale ülemineku aasta⁸ ja sellele järgneva viie aasta jooksul, et vältida suuri muutusi riikide keskpankade tuludes eelnevate aastatega võrreldes. Korrigeerimisel võetakse arvesse erinevust vaatlusalusel perioodil⁹ eurosüsteemi riikide keskpankade ringlusse lastud pangatähtede keskmise väärtuse ja nende pangatähtede keskmise väärtuse vahel, mis neile sel perioodil EKP kapitali märkimise aluse järgi oleks jaotatud. Korrigeerimisi vähendatakse aasta-aastalt kuni eurosularaha kasutuselevõtule järgnenud kuuenda aasta esimese päevani, kui tulu pangatähtedelt jaotatakse täielikult proportsionaalselt eurosüsteemi riikide keskpankade EKP kapitali sissemakstud osadega. Nendelt saldodelt saadav intressitulu ja -kulu tasaarveldatakse EKP kaudu ja avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Puhast intressitulu”.

Meenemündid

Emiteeritud meenemüntide nimiväärtust ei kajastata bilansis kohustusena, kuna nende tagasiostmise tõenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust. Meenemüntide müügist saadud tulu kajastatakse tulude-kulude aruandes tekkepõhiselt.

Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus

EKP nõukogu otsuse kohaselt tuleb EKP emissioonitulu, mis tekib 8% europangatähtede jaotamisest EKP-le, ja EKP tulu, mis tekib väärtpaperituruprogrammi (SMP), pandikirjade kolmanda ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaperite ostukava (ABSPP) ja avaliku sektori väärtpaperite ostukava (PSPP) raames ostetud väärtpaperitelt, täies ulatuses jaotada eurosüsteemi riikide keskpankadele samal majandusaastal, kui see tekib. Kui EKP nõukogu ei otsusta teisiti, jaotab EKP selle tulu järgneva aasta jaanuaris kasumi vahejaotuse käigus.¹⁰ Jaotatakse kogu tulu, välja arvatud juhul, kui EKP aasta puhaskasum on väiksem kui saadud tulu. Jaotatavat tulu võidakse vähendada juhul, kui EKP nõukogu teeb otsuse eraldise moodustamiseks katmaks finantsriske. EKP nõukogu võib ka otsustada, et kulud, mida EKP on kandnud seoses europangatähtede emiteerimise ja käitlemisega, kaetakse ringluses olevatelt europangatähtedelt saadud tulust.

Eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud tulu avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Tulu aktsiatelt ja osalustelt”.

Eurosüsteemi-siseseid saldod

Eurosüsteemi-siseseid nõuded, mis tulenevad Eesti Panga kapitaliosalusest EKPs, esitatakse kirjel „Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas”. Eesti Panga kapitaliosalusest EKPs tulenevad eurosüsteemisisesed nõuded kajastatakse kirjel „Kapitaliosalus EKPs”. Nimelt hõlmab see bilansikirje i) riikide keskpankade sissemakseid EKP märgitud kapitali, ii) riikide keskpankade tasutud netosummasid nende

⁷ EKP 3. novembri 2016. aasta otsus (EKP/2016/36) eurot rahaühikuna kasutavate liikmesriikide keskpankade emissioonitulu jaotuse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 347, 20.12.2016, lk 26).

⁸ Eurosularahale ülemineku aasta on aasta, kui europangatähed saavad liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks.

⁹ Vaatlusperiood on 24 kuu pikkune ajavahemik, mis algab 30 kuud enne päeva, kui europangatähed saavad vaadeldavas liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks. Eesti Panga puhul oli see periood juuli 2008 kuni juuni 2010.

¹⁰ EKP 15. detsembri 2014. aasta otsus (EKP/2014/57) Euroopa Keskpanga tulu vahepealse jaotamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 53, 25.2.2015, lk 24).

osade suurenemise tõttu EKP omakapitali väärtuses¹¹ tulenevalt kõigist eelmistest kohandustest EKP kapitali märkimise aluses ja iii) sissemakseid kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 48.2 seoses nende liikmesriikide keskpankadega, kelle suhtes kehtestatud erandid on tühistatud.

Eurosüsteemi-sisesed saldod, mis tulenevad eurosüsteemiga liituvate riikide EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest, nomineeritakse eurodes ja esitatakse kirjel „Välisvaluutareservide ülekan-
misega samaväärsed nõuded”.

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevad eurosüsteemi-sisesed saldod esitatakse ühtse netovara või -kohustusena kirjel „Netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede ja-
otamisega eurosüsteemis” (vt „Ringluses olevad pangatähed” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemi-sisesed saldod tulenevad valdavalt Euroopa Liidus tehtavatest piiriülestest mak-
setest, mis arveldatakse keskpanga rahas eurodes. Enamasti algatavad neid tehinguid erasektori
üksused (st krediidasutused, ettevõtted ja üksikisikud). Tehingud töödeldakse TARGET2¹² kaudu
ja nende põhjal tekivad vastastikku saldod Euroopa Liidu keskpankade TARGET2 kontodel. Saldod
tasaarveldatakse ja suunatakse iga päev EKP-le, mille tulemusena jääb iga liikmesriigi keskpangale
netopositsioon EKP suhtes. Euroala riikide keskpankade eurosüsteemi-sisesed nõuete ja kohustuste
positsioonid EKP suhtes, mis tulenevad nende osalusest TARGET2s, ning muud eurosüsteemi-sise-
sed positsioonid eurodes (nt kasumi vahejaotus keskpankadele, monetaartulu jaotamine) esitatakse
bilansis ühtse varade või kohustuste netopositsioonina kirjetel „Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded
(neto)” või „Muud eurosüsteemi-sisesed kohustused (neto)”.

11 Omakapitali väärtus hõlmab kõiki EKP reserve, ümberhindluskontosid ja reserveidega samaväärseid eraldisi, millest on maha arvatud varasematest perioodidest üle kantud kahjum. Kui kapitali märkimise alust kohandatakse majandusaasta jook-
sul, hõlmab omakapitali väärtus ka kohandamise kuupäevaks akumulieeritud EKP netokasumit või netokahjumit.

12 Üleeuroopaline automatiseeritud reaalaajaline brutoarvelduste kiirülekanDESüsteem.

BILANSI LISA

KIRJE 1 – KULD JA NÕUDED KULLAS

Eesti Panga kullareservide väärtuse muutusest annab ülevaate alljärgnev tabel.

	31.12.2019	31.12.2018
Kuld (untsi)	8250.171	8250.171
Untsi turuhind (eurot)	1354.104	1120.961
Ümberhindlus (tuhat eurot)	3 984	2 060
Turuväärtus (tuhat eurot)	11 172	9 248

KIRJE 2 – NÕUDED RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI VASTU

Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu sisaldavad IMFi arvestusühiku (SDR) kontot IMFis ja reservpositsiooni IMFis.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
SDRi konto IMFis	30 364	29 892
Reservpositsioon IMFis	52 535	51 747
Osalus IMFis	300 976	295 838
IMFi konto nr 1	-248 441	-244 091
Kokku	82 899	81 639

SDRi konto Rahvusvahelises Valuutafondis

IMFi igale liikmesriigile avatakse SDRi konto, mida kasutatakse laenu tehingute ja mitmesuguste muude operatsioonide korral. SDRi kontol kajastatakse IMFi liikmesriikidele välisreservide toetuseks ja ülemaailmse likviidsuse suurendamiseks jagatud SDRid (vt bilansi lisa kirje 24 „Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje“).

Reservpositsioon Rahvusvahelises Valuutafondis

Eesti Pank esindab Eesti Vabariiki Rahvusvahelises Valuutafondis. IMFi igale liikmesriigile on kehtestatud kvoot, mis määrab tema osaluse (liikmemaksu) suuruse ja hääleõiguse IMFis. Rahvusvahelise Valuutafondi liikmeks olek on kajastatud varades ja võrdub liikmesriigi kvoodiga.

Eesti Vabariigi kvoot Rahvusvahelises Valuutafondis oli 2019. aasta lõpul 243,6 miljonit SDRi.

Reservpositsiooni IMFis moodustab kvoodi ja IMFi konto nr 1 netosumma. Reservpositsiooni suurus mõjutab Eesti Vabariigi osalemine IMFi finantstehingute plaanis (FTP). FTP laenude makseid 2019. aastal ei toimunud (2018. aastal olid FTP laenude väljamaksed summas 8,0 miljonit SDRi ning FTP laenude tagasimaksed summas 0,73 miljonit SDRi). Eesti osaleb IMFi finantstehingute plaanis alates 2012. aastast.

SDRide väärtuse suurenemine eurodes oli tingitud SDRide kallinemisest euro suhtes 2019. aastal ning aasta jooksul saadud intressitulust (vt „Välisväärings toimunud tehingute kajastamine“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 3 – PANKADE SALDOD, VÄÄRTPABERIINVESTEERINGUD JA MUUD VÄLISVARAD

Kirjel 3 kajastatakse pangakontode jäägid välisväärings euroalavälistes krediidasutustes, USA dollarites nomineeritud aktsiad, pöördrepotehingud ja tähtajalised hoised ning USA, Austraalia ja Kanada dollarites nomineeritud investeeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse. Eesti Panga välisvaluutareservid olid paigutatud peamiselt USA valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud väärtpaberite fondidesse ja Austraalia ning Kanada valitsuste väärtpaberitesse. Investeeringute õiglane väärtus määratakse aktiivsetel turgudel noteeritud hindade alusel.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
Väärtpaberid	936 382	402 295
Aktsiad	100 846	40 482
Väärtpaberite fond	97 897	101 178
Pöördrepitehingud	9 310	8 956
Tähtajalised hoiused	980	1 223
Arvelduskontod	525	10 666
Kokku	1 145 940	564 800

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
USD	750 420	458 236
CAD	212 921	48 721
AUD	182 513	48 790
JPY	47	129
CNH	32	32
NOK	14	6
GBP	4	178
CHF	3	8 769
DKK	1	2
NZD	-2	-31
SEK	-13	-32
Kokku	1 145 940	564 800

KIRJE 4 – NÕUDED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 4 kajastatakse pangakontode jäägid välisvääringus euroala krediidasutustes ja USA dollari-tes nomineeritud investeringud euroala residentide väärtpaberitesse.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
Väärtpaberid	30 040	0
Arvelduskontod	5 574	2 244
Aktsiad	0	53 021
Kokku	35 614	55 265

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
USD	34 111	54 590
AUD	478	220
GBP	425	-32
CAD	318	341
SEK	180	187
JPY	94	-50
CHF	8	9
Kokku	35 614	55 265

KIRJE 5 – NÕUDED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 5 kajastatakse eurodes nomineeritud investeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse, pöördrepitehingud ja pangakontode jäägid eurodes euroalavälistes krediidasutustes.

tuhandetes eurodes

	31.12.2019	31.12.2018
Väärtpaberid	18 234	17 560
Pöördrepotehingud	14 852	16 112
Arvelduskontod	244	642
Kokku	33 330	34 314

KIRJE 6 – RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDEGA SEOTUD LAENUD EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTELE

Eurosüsteemi omanduses on kokku 624 232 miljoni euro väärtuses rahapoliitilisi nõudeid, millest Eesti Panga bilansis on 23 miljoni euro väärtuses (2018. aastal 50 miljoni euro väärtuses) pikemaajalisi refinantseerimistehinguid. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonidega seotud realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega. Eesti Panga osatähtsus EKP sissemakstud kapitalis on 0,2827%.

Kahjum võib tekkida vaid siis, kui vastaspool jääb maksejõuetuks ja kui vastaspoole tagatise realiseerimisest saadud vahendid on ebapiisavad. EKP nõukogu on välistanud riskide jagamise, kui tegu on tagatisega, mida riikide keskpangad võivad aktsepteerida omal vastutusel.

EKP nõukogu võttis 2019. aastal kasutusele uue, seitsmest operatsioonist koosneva seeria suunaatud pikemaajalisi kvartaalseid refinantseerimisoperatsioone (TLTRO-III). Nende operatsioonide tähtsuse on kolm aastat tagasimaksevõimalusega pärast kahe aasta möödumist. EKP nõukogu otsuste kohaselt võib iga TLTRO-III operatsiooni suhtes kohaldatav lõplik intressimäär olla sama madal kui hoiustamise püsivõimaluse keskmine intressimäär asjaomase operatsiooni kestel. Arvestades, et koguneva intressi määr hakkab selguma alles alates 2021. aastast ja et kuni selle ajani ei ole seda võimalik usaldusväärselt hinnata, võeti konservatiivne hoiak ning TLTRO-III 2019. aasta intressi arvu- tamiseks kasutatakse hoiustamise püsivõimaluse intressimäära.

KIRJE 7 – MUUD NÕUDED EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTE VASTU

Kirjel 7 kajastatakse pangakontode jäägid eurodes euroala krediitiasutustes.

KIRJE 8 – RAHAPOLIITIKA EESMÄRGIL HOITAVAD VÄÄRTPABERID

Kirjel 8 kajastatakse väärtpaberid, mis Eesti Pank on omandanud pandikirjade teise ostukava (CBPP2) raames¹³, väärtpaberituruprogrammi (SMP) raames¹⁴ ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) raames¹⁵.

Väärtpaberituruprogramm lõpetati 6. septembril 2012. Pandikirjade teine ostukava lõpetati 31. oktoobril 2012.

Eurosüsteemi laiendatud varaostukava¹⁶ (APP) hõlmab pandikirjade kolmandat ostukava

13 EKP 3. novembri 2011. aasta otsus (EKP/2011/17) teise tagatud võlakirjade ostu kava rakendamise kohta (ELT L 297, 16.11.2011, lk 70).

14 EKP 14. mai 2010. aasta otsus (EKP/2010/5) väärtpaberituruprogrammi loomise kohta (ELT L 124, 20.5.2010, lk 8).

15 EKP 4. märtsi 2015. aasta otsus (EKP/2015/10) avaliku sektori varade järelturult ostmise kava kohta (ELT L 121, 14.5.2015, lk 20, muudatustega).

16 Lisateavet varaostukava kohta saab EKP veebilehelt <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

(CBPP3)¹⁷, varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP)¹⁸, avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) ja ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava (CSPP)¹⁹.

1. novembril 2019 hakkas eurosüsteem laiendatud varaostukava raames taas tegema väärtpaberite netooste iga kuu keskmiselt 20 miljardi euro ulatuses. Sellele eelnes 2018. aasta lõpus alanud 10 kuu pikkune periood, mille jooksul eurosüsteem tegeles ainult varaostukava raames ostetud aegumistähtajani jõudnud väärtpaberitelt laekuvate põhiosa tagasimaksete täies mahus reinvesteermisega. Nõukogu eeldab, et netovaraoste tehakse seni, kuni see on vajalik baasintressimäärade toetava mõju tugevdamiseks. Ostud lõpetatakse vahetult enne seda, kui nõukogu hakkab EKP baasintressimäärasid tõstma. Samuti kavatakse EKP nõukogu reinvesteermist jätkata pikema aja jooksul pärast kuupäeva, mil nõukogu hakkab tõstma baasintressimäärasid, ning igal juhul seni, kuni see on vajalik soodsate likviidsustingimuste ja küllaldaselt toetava rahapoliitilise kursi hoidmiseks.

Kõigi nende ostukavade raames ostetud väärtpabereid hinnatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, väärtpaberite allahindlus tehakse väärtuse languse korral (vt „Väärtpaberid“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Väärtpaberite amortiseeritud soetusmaksumused ja turuväärtused²⁰, mida ei kajastata bilansis või tulude-kulude aruandes ning esitatakse vaid teavitamise eesmärgil, on järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>				
	31.12.2019		31.12.2018	
	Amortiseeritud soetusmaksumus	Turuväärtus	Amortiseeritud soetusmaksumus	Turuväärtus
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	5 589 017	5 757 697	5 576 850	5 592 876
Väärtpaberituruprogramm	24 953	25 916	64 861	66 882
Kaetud võlakirjade teine ostukava	6 992	7 497	7 489	8 177
Kokku	5 620 962	5 791 110	5 649 200	5 667 935

Eurosüsteemi riikide keskpankade omanduses olevate väärtpaberituruprogrammi raames ostetud võlakirjade kogusumma on 44 216 miljonit eurot, pandikirjade kolmanda ostukava raames ostetud võlakirjade kogusumma on 241 934 miljonit eurot ja avaliku sektori varade järelturult ostmise kava raames ostetud Euroopa institutsioonide võlakirjade kogusumma on 225 169 miljonit eurot. EKP nõukogu hindab regulaarselt nende ostukavade raames ostetud väärtpaberitega seotud finantsriske. Varade väärtuse langust kontrollitakse igal aastal, võttes arvesse andmeid aasta lõpu seisuga, ning tulemused kiidab heaks EKP nõukogu. Seejuures hinnatakse varade väärtuse languse näitajaid iga ostukava puhul eraldi.

Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad väärtpaberituruprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sisse makstud osadega.

Ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava portfelli väärtuse languse testi tulemusena on EKP nõukogu pidanud kohaseks hoida 2019. aastal eraldist rahapoliitilistest operatsioonidest tulenevate krediidiriskide katteks (vt bilansi lisa kirje 27 „Eraldised“).

Pandikirjade kolmanda ostukava (CBPP3) raames soetatud väärtpaberite 2019. aastal tehtud väärtuse languse testi tulemusi hinnates leidis EKP nõukogu, et ühe väärtpaberi väärtus on langenud. Selle väärtpaberi andis välja krediidiasutus, kes oli ka 2019. aastal endiselt suurtes finantsraskustes. EKP nõukogu hinnangul ei mõjuta väärtuse langus tulevasi eeldatavaid rahavooge. Seega pandikirjade kolmanda ostukava raames ostetud väärtpaberite väärtuse langusest tulenevat kahjumit aasta lõpu seisuga ei kajastatud.

17 EKP 15. oktoobri 2014. a otsus (EKP/2014/40) tagatud võlakirjade kolmanda ostukava rakendamise kohta (ELT L 335, 22.11.2014, lk 22, muudatustega).

18 EKP 19. novembri 2014. a otsus (EKP/2014/45) varaga tagatud väärtpaberite ostukava rakendamise kohta (ELT L 1, 6.1.2015, lk 4, muudatustega).

19 EKP 1. juuni 2016. a otsus (EKP/2016/16) ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava rakendamise kohta (ELT L 1, 6.1.2015, lk 4, muudatustega).

20 Turuväärtused on ligikaudsed ja tuletatakse turunoteeringute alusel. Kui turunoteeringud ei ole kättesaadavad, arvutatakse turuväärtused eurosüsteemi sisemudelite abil.

KIRJE 9 – MUUD VÄÄRTPABERID

Kirjel 9 kajastatakse eurodes nomineeritud investeeringud euroala residentide võlakirjadesse.

KIRJE 10 – KAPITALIOSALUS EUROOPA KESKPANGAS

Kirjel 10 kajastatakse Eesti Panga osalus EKPs. EKPSi põhikirja artikli 28 järgi on EKPSi liikmesriikide keskpangad ainsad EKP kapitali märkijad. Märgitava kapitali arvutamise alus on kapitaliosaluse määr, mis on kehtestatud EKPSi põhikirja artikli 29 kohaselt; seda korrigeeritakse iga viie aasta järel või siis, kui muutub EKPSi kuuluvate riikide keskpankade koosseis.

Eesti Panga puhul hõlmab see bilansikirje i) sissemakset EKP märgitud kapitali, ii) Eesti Panga tasutud netosummat tema osa suurenemise tõttu EKP omakapitali väärtuses tulenevalt kõigist eelmistest kohandustest EKP kapitali märkimise aluses ja iii) sissemakseid kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 48.2.

EKPSi ja EKP põhikirja artikli 29.3 kohaselt iga viie aasta järel toimuva kapitalivõtme korrigeerimise tulemusel muutusid 1. jaanuaril 2019 liikmesriikide keskpankade EKP märgitud kapitali osakaalud.

	Osakaalud kapitali märkimises alates 01.01.2019 %	Osakaalud kapitali märkimises seisuga 31.12.2018 %
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,5280	2,4778
Deutsche Bundesbank	18,3670	17,9973
Eesti Pank	0,1968	0,1928
Central Bank of Ireland	1,1754	1,1607
Bank of Greece	1,7292	2,0332
Banco de España	8,3391	8,8409
Banque de France	14,2061	14,1792
Banca d'Italia	11,8023	12,3108
Central Bank of Cyprus	0,1503	0,1513
Latvijas Banka	0,2731	0,2821
Lietuvos Bankas	0,4059	0,4132
Banque centrale du Luxembourg	0,2270	0,2030
Central Bank of Malta	0,0732	0,0648
De Nederlandsche Bank	4,0677	4,0035
Oesterreichische Nationalbank	2,0325	1,9631
Banco de Portugal	1,6367	1,7434
Banka Slovenije	0,3361	0,3455
Národná banka Slovenska	0,8004	0,7725
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,2708	1,2564
Vahesumma – euroala riikide keskpangad	69,6176	70,3915
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,8511	0,8590
Česká národní banka	1,6172	1,6075
Danmarks Nationalbank	1,4986	1,4873
Hrvatska narodna banka	0,5673	0,6023
Magyar Nemzeti Bank	1,3348	1,3798
Narodowy Bank Polski	5,2068	5,1230
Banca Națională a României	2,4470	2,6024
Sveriges Riksbank	2,5222	2,2729
Bank of England	14,3374	13,6743
Vahesumma – euroalaväliste liikmesriikide keskpangad	30,3824	29,6085
Kokku*	100,0000	100,0000

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Korrigeeritud kapitalivõtme alusel tehti ümberarvestus Euroopa Liidu riikide keskpankade EKP-le makstavate põhikapitali ja omakapitali summades. Ümberarvestuse tulemusena tasus Eesti Pank EKP-le 2. jaanuaril 2019 täiendava osa põhikapitali summas 433 tuhat eurot.

Euroopa Liidu riikide keskpankade EKP kapitali sissemakstud osad on esitatud järgnevas tabelis.

	Märgitud kapital alates	Sissemakstud kapital alates	Märgitud kapital seisuga	Sissemakstud kapital seisuga
	01.01.2019	01.01.2019	31.12.2018	31.12.2018
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	273 656 179	273 656 179	268 222 025	268 222 025
Deutsche Bundesbank	1 988 229 048	1 988 229 048	1 948 208 997	1 948 208 997
Eesti Pank	21 303 614	21 303 614	20 870 614	20 870 614
Central Bank of Ireland	127 237 133	127 237 133	125 645 857	125 645 857
Bank of Greece	187 186 022	187 186 022	220 094 044	220 094 044
Banco de España	902 708 165	902 708 165	957 028 050	957 028 050
Banque de France	1 537 811 329	1 537 811 329	1 534 899 402	1 534 899 402
Banca d'Italia	1 277 599 809	1 277 599 809	1 332 644 970	1 332 644 970
Central Bank of Cyprus	16 269 986	16 269 986	16 378 236	16 378 236
Latvijas Banka	29 563 094	29 563 094	30 537 345	30 537 345
Lietuvos Bankas	43 938 704	43 938 704	44 728 929	44 728 929
Banque centrale du Luxembourg	24 572 766	24 572 766	21 974 764	21 974 764
Central Bank of Malta	7 923 905	7 923 905	7 014 605	7 014 605
De Nederlandsche Bank	440 328 813	440 328 813	433 379 158	433 379 158
Oesterreichische Nationalbank	220 018 269	220 018 269	212 505 714	212 505 714
Banco de Portugal	177 172 891	177 172 891	188 723 173	188 723 173
Banka Slovenije	36 382 849	36 382 849	37 400 399	37 400 399
Národná banka Slovenska	86 643 357	86 643 357	83 623 180	83 623 180
Suomen Pankki – Finlands Bank	137 564 190	137 564 190	136 005 389	136 005 389
Vahesumma – euroala riikide keskpangad*	7 536 110 122	7 536 110 122	7 619 884 851	7 619 884 851
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	92 131 635	3 454 936	92 986 811	3 487 005
Česká národní banka	175 062 014	6 564 826	174 011 989	6 525 450
Danmarks Nationalbank	162 223 556	6 083 383	161 000 330	6 037 512
Hrvatska narodna banka	61 410 265	2 302 885	65 199 018	2 444 963
Magyar Nemzeti Bank	144 492 194	5 418 457	149 363 448	5 601 129
Narodowy Bank Polski	563 636 468	21 136 368	554 565 112	20 796 192
Banca Națională a României	264 887 923	9 933 297	281 709 984	10 564 124
Sveriges Riksbank	273 028 328	10 238 562	246 041 586	9 226 559
Bank of England	1 552 024 564	58 200 921	1 480 243 942	55 509 148
Vahesumma – euroalavälise liikmesriikide keskpangad*	3 288 896 948	123 333 636	3 205 122 218	120 192 083
Kokku*	10 825 007 070	7 659 443 757	10 825 007 070	7 740 076 935

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Euroalaga liitumisel kohaldati Eesti Pangale EKPSi põhikirja artikli 48.2 sätet, mille järgi on keskpank kohustatud tasuma osa EKP reservidest, ümberhindluskontodest ning EKP riskieraldisest vastavalt oma kapitaliosalusele EKPs. Kirjel kajastatakse reservide, ümberhindluskontode ning EKP riskieraldise eest tasutud summa 70 843 tuhat eurot.

KIRJE 11 – VÄLISVALUUTARESERVEDE ÜLEKANDMISEGA SAMAVÄÄRSED NÕUDED

Kirjel 11 kajastatakse Eesti Panga nõuded, mis tulenevad eurosüsteemiga liitumisel EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest. Kõnealune välisvaluutareserv koosnes 85% ulatuses Jaapani jeeni-

dest ja 15% ulatuses kullast. Nõuded on nomineeritud eurodes nende ülekandmise ajal kindlaks määratud väärtuse alusel. Välisvaluutas üle kantud nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt, arvestamata kulda, millelt intressi ei maksta.

Kapitalivõtme korrigeerimise tulemusena tasus Eesti Pank 2. jaanuaril 2019 täiendava osa EKP välisvaradesse summas 2 318 tuhat eurot.

KIRJE 12 – NETONÕUDED SEOSSES EUROPANGATÄHTEDE JAOTAMISEGA EUROSÜSTEEMIS

Kirje 12 hõlmab Eesti Panga nõudeid eurosüsteemi vastu seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis (vt „Ringluses olevad pangatähed” ja „Eurosüsteemi-sisesed saldod” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).²¹ Nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

KIRJE 13 – MUUD EUROSÜSTEEMI-SISESED NÕUDED (NETO)

Kirjel 13 kajastatakse netonõuded, mis tulenevad TARGET2 konto saldost, eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest tulenevast nõudest ning EKP kasumi vahejaotuse nõudest.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
TARGET2	622 182	763 962
Monetaartulu ümberjaotamine	1 576	7 642
EKP kasumi vahejaotus	4 045	3 263
Kokku	627 803	774 867

TARGET2 saldole makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

Nõue EKP vastu seoses monetaartulu ümberjaotamisega tuleneb eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 34 „Monetaartulu puhastulem”).

Kirje hõlmab ka summasid, mida EKP peab euroala riikide keskpankadele maksma seoses kasumi vahejaotusega (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). EKP nõukogu otsuse kohaselt jaotas EKP oma 2019. aasta tulu 1 431 miljonit eurot euroala riikide keskpankade vahel (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 33 „Tulu aktsiatelt ja osalustelt”).

KIRJE 14 – MATERIAALNE JA IMMATERIAALNE PÕHIVARA

	<i>tuhandetes eurodes</i>					
Soetusmaksumus	Hooned	Riistvara	Tarkvara	Muu põhivara	Mootorsõidukid	Kokku
Jääk 2018. aasta lõpul	28 167	4 007	5 465	6 089	31	43 759
Soetatud	89	437	188	394	0	1 108
Maha kantud, müüdüd	0	-286	-157	-63	0	-506
Jääk 2019. aasta lõpul	28 256	4 158	5 496	6 420	31	44 361
Akumuleeritud kulum						
Jääk 2018. aasta lõpul	15 575	2 811	3 512	5 530	29	27 457

21 Eurosüsteemi europangatähtedega seoses valitud arvestusmetoodika kohaselt jaotatakse EKP-le ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest iga kuu 8%. Ülejäänud 92% ringluses olevate europangatähtede väärtusest jaotatakse iga kuu riikide keskpankadele, kusjuures riikide keskpangad kajastavad bilansis oma europangatähtede osatähtsust EKP kapitali sissemakstud osa kohaselt. Eespool nimetatud arvestusmetoodika järgi riigi keskpangale jaotatud europangatähtede väärtuse ja ringlusesse lastud europangatähtede erinevus kajastatakse kirjel „Eurosüsteemi-sisesed netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis”.

tuhandetes eurodes

Soetusmaksumus	Hooned	Riistvara	Tarkvara	Muu põhivara	Mootorsõidukid	Kokku
Arvestatud	997	409	330	173	2	1 911
Vähendatud	0	-280	-157	-64	0	-501
Jääk 2019. aasta lõpul	16 572	2 940	3 685	5 639	31	28 867
Jääkväärtus						
Jääk 2018. aasta lõpul	12 592	1 196	1 953	559	2	16 302
Jääk 2019. aasta lõpul	11 684	1 218	1 811	781	0	15 494
Ettemaksud põhivara eest						
Jääk 2018. aasta lõpul	0	0	68	0	0	68
Jääk 2019. aasta lõpul	9	0	208	0	0	217
Kokku põhivara						
Jääk 2018. aasta lõpul	12 592	1 196	2 021	559	2	16 370
Jääk 2019. aasta lõpul	11 693	1 218	2 019	781	0	15 711

Põhivara soetati 2019. aastal 1108 tuhande euro eest (2018. aastal 1440 tuhande euro eest). Hoonete hangetest moodustasid peamise osa hoonete renoveerimistööd. Laiendati keskserveriruumi ja renoveeriti finantsinspektsiooni pääsla. Riistvarahanked olid seotud infotehnoloogia seadmete soetamisega. Tarkvarahangetest olid suuremad andmekogumisportaali, planeerimis- ja riskihaldus-tarkvara, makse- ja arveldustarkvara ning statistikamooduli arendused ning osamakse EKPSi tarkvarasüsteemi arenduse eest. Muu põhivara hangetest moodustasid suure osa pangatähtede sorteri litsentside uuendused ning panga turvaseadmete ostud. Lisaks vahetati välja muuseumi vananenud pressitehnika.

KIRJE 15 – MUUD FINANTSVARAD

Kirjel 15 kajastatakse Rahvusvaheliste Arvelduste Panga ja SWIFTi aktsiad.

Eesti Pangal on Rahvusvaheliste Arvelduste Pangas 214 aktsiat (200 hääleõigusega aktsiat) soetusmaksumusega 217 118 eurot ja 5 SWIFTi aktsiat soetusmaksumusega 17 150 eurot.

KIRJE 16 – BILANSIVÄLISTE INSTRUMENTIDE ÜMBERHINDLUSEST TULENEVAD ERINEVUSED

Kirjel 16 kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute ja valuutaforvardite ümberhindlusest tulenevaid muutusi. Muutused tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse ümber bilansipäeval kehtiva vahetuskursi alusel, võrreldes väärtusega eurodes, mis saadakse tehingute konverteerimisel vastava välisvääringu keskmise maksumuse alusel kõnealusel päeval. 2018. aasta lõpu summa on korrigeeritud (vt „2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 17 – VIITLAEKUMISED JA ETTEMAKSTUD KULUD

Kirjel 17 on kajastatud finantsinstrumentide tekkepõhised intressid ning mitmesugused ettemakstud teenuste eest. Samuti kajastatakse sellel kirjel nõue finantsinspektsiooni vastu Eesti Panga osutatud teenuste ja käibevara hankimise eest.

tuhandetes eurodes

	31.12.2019	31.12.2018
Intressinõuded	57 684	44 722
Väärtpaberid	43 340	43 142
Tuletistehingud	13 951	896
Tähtajalised hoiused ja arvelduskontod	197	194

tuhandetes eurodes

	31.12.2019	31.12.2018
Rahapoliitika operatsioonid	187	480
Pöördrepotehingud	8	9
Laenud	1	1
Nõuded finantsinspektsiooni vastu	1 098	920
Ettemakstud kulud	976	919
Muud nõuded	186	324
Kokku	59 944	46 885

KIRJE 18 – MITMESUGUSED MUUD VARAD

tuhandetes eurodes

	31.12.2019	31.12.2018
Valuutavahetustehingud	9 057	12 124
Eesti Panga töötajate laenud	3 808	4 224
2018. aasta kasumi jaotuse korrigeerimine	3 176	0
Valuutaforvardtehingud	154	42
Lisatagatise nõudega laenud	98	118
Muud	61	67
Tuletistehingud	7	12
Kokku	16 361	16 587

Eesti Panga töötajatele on antud kinnisvaraga tagatud eluasemelaene maksimaalselt 30 aastaks. Enne 2012. aastat välja antud eluasemelaenude intressimäär on krediidasutustele makstav hoiustamise püsivõimaluse intressimäär, millele lisandub riskimarginaal, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär oli võrdne EKP hoiuseintressimääraga, mis 2019. aastal oli –0,4% kuni –0,5% (2018. aastal –0,4%). Intressimäära ülempiir on kahekordne EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär. Alates 2012. aastast välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub 0,5%, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Alates 2014. aasta juunikuust välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub 1,25%. Lisaks on töötajatele antud õppelaene tähtajaga kuni kümme aastat ja intressimääraga 5% aastas. Alates 2015. aasta 1. juulist lõpetati Eesti Panga töötajatele laenude andmine.

Lisaks kajastatakse kirjel aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute ja valuutaforvardite saldod. Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euro väärtusega, millega tehingud esialgu kajastati.

Kirje sisaldab ka 2018. aasta valuutavahetustehingute korrigeeritud summat. 2018. aruandeaasta korrigeerimata kasum jaotati täies mahus Eesti Panga reservidesse ja riigieelarvesse ning 2018. aasta finantsandmetes tekkinud vea korrigeerimise tulemusena tekkis 2018. aasta kohta katmata kahjum. Euroopa Keskpangade Süsteemi raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohaselt kajastatakse eelnenud aasta kahjum enne katmist kirjel „Mitmesugused muud varad“. Korrigeerimisest tulenevalt vähendatakse 2018. aasta kasumi jaotuse korrigeerimise summa võrra 2019. aasta kasumi jaotust (vt „2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 19 – RINGLUSES OLEVAD PANGATÄHED

Kirje 19 kajastab Eesti Panga osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest (vt „Ringluses olevad pangatähed“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Eesti Panga tegelikult ringlusse lastud europangatähtede koguväärtus on väiksem kui pangatähtede jaotamise aluse kohaselt Eesti Pangale jaotatud europangatähtede väärtus. Erinevusest tulenev nõue kajastatakse bilansi kirjel 12 „Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“.

tuhandetes eurodes

	31.12.2019	31.12.2018
Europangatähed	1 952 454	1 687 475
Europangatähete korrigeerimine	1 701 028	1 684 745
EKP pangatähed (8%)	-292 353	-269 762
Kokku	3 361 129	3 102 458

KIRJE 20 – ARVELDUSKONTOD (SH KOHUSTUSLIKU RESERVI KATMISEKS)

Kirjel 20 on kajastatud Eesti krediiasutuste arvelduskontod Eesti Pangas. Krediiasutuste arvelduskontodel kohustusliku reservi katmiseks hoitava raha eest makstav intress arvutatakse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Reservihoiuseid, mis ületavad nõutava kohustusliku reservi, tasustatakse nullprotsendilise või hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Alates 30. oktoobrist 2019 võttis EKP nõukogu kasutusele reservidelt makstavate intresside kaheastmelise süsteemi, milles osa krediiasutuste hoitavast ülelikviidsusest (st kohustusliku reservi nõudeid ületavad reservihoiused) vabastatakse hoiustamise püsivõimaluse suhtes kohaldatavast negatiivsest intressimäärast. Sellelt osalt võetav aastaintressimäär on 0%. Kohustusliku reservi nõudeid ületav reservihoiuste maht, mis oli aasta lõpu seisuga vabastatud hoiustamise püsivõimaluse intressimäärast – nn vabastatud osa – oli kindlaks määratud krediiasutuse kohustusliku reservi 6kordse nõudena²². Hoitavalt ülelikviidsuselt, mille suhtes vabastust ei kohaldata, tuleb ka edaspidi tasuda intressi, mille määr on 0% või võrdne hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, olenevalt sellest, kumb on madalam. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär on võrdne EKP hoiuseintressimääraga, mis 2019. aastal oli –0,4% kuni –0,5% (2018. aastal –0,4%). 2019. aastal oli krediiasutuste arvelduskontode keskmine saldo 4 552 226 653 eurot (2018. aastal 3 890 313 394 eurot).

KIRJE 21 – KOHUSTUSED EURODES TEISTE EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirje 21 sisaldab peamiselt Eesti Pangas avatud finantsinspektsiooni ja tagatisefondi arvelduskonto saldote. Finantsinspektsiooni kontole arvestatakse intresse kord kuus arvelduskonto päeva jäägi alusel vastavalt EONIA (ingl *euro overnight index average*) intressimäärale, tagatisefondi kontole vastavalt hoiustamise püsivõimaluse intressimäärale.

KIRJE 22 – KOHUSTUSED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 22 kajastatakse euroalaväliste residentide hoiused eurodes ja eurodes nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 23 – KOHUSTUSED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 23 kajastatakse euroalaväliste residentide USA dollarites nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 24 – RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI ARVESTUSÜHIKUTE (SDR) VASTASKIRJE

Kirjel 24 kajastatakse kohustus IMFi vastu, mis tuleneb IMFi 2009. aasta 7. augusti otsusest suurendada kõigile liikmesriikidele suunatud SDRide emissiooni. Eesmärk oli liikmesriikide välisreserve toetades suurendada ülemaailmset likviidsust. SDRide jagamise tulemusena sai Eesti 61 965 241 SDRi (vt bilansi lisa kirje 2 „Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu“).

²² EKP nõukogu võib aja jooksul seda kordajat hoitava ülelikviidsuse taseme muutmise järgi kohandada.

KIRJE 25 – VIITVÕLAD JA ETTEMAKSTUD TULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
Intressikohustused	15 932	1 507
Tuletistehingud	15 819	954
SDRi emissioon	99	135
Repotehingud	10	7
Rahapoliitika operatsioonid	4	411
Maksukohustused	1 206	1 049
Tasumata arved	853	1 523
Väljamaksmata töötasu	785	729
Puhkusereserv	508	512
Muud kohustused	357	205
Kokku	19 641	5 525

Kirjel 25 kajastatakse finantsinstrumentide tekkepõhised intressid, millest suurema osa moodustavad tuletistehingute intressikohustused.

KIRJE 26 – MITMESUGUSED MUUD KOHUSTUSED

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
Euromündid	60 915	55 273
Muud kohustused	32	20
Tuletistehingud	16	26
Lisatagatise nõudega laenud	0	10
Kokku	60 963	55 329

Kirjel 26 kajastatakse peamiselt emiteeritud euromündid.

KIRJE 27 – ERALDISED

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
Eraldis finantsriskide katteks	81 600	71 800
Eesti kroonide vahetuskohustus	28 343	28 731
Rahapoliitika eesmärgil hoitavate väärtpaberite allahindlus	245	441
Kokku	110 188	100 972

Kirjel 27 kajastatakse eraldis finantsriskide katteks (riskieraldis), eraldis Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks ning eraldis ettevõtlussektori väärtpaberi väärtuse langusest.

Riskieraldise moodustamise eesmärk on katta rahapoliitiliste operatsioonide ja investeerimisvade finantsriskid eraldistega. Riskieraldise suurendamisel on lähtunud erinevatest riskihinnangutest (ingl *value at risk, expected shortfall*). Eraldise suuruse määramisel on lisaks riskihinnangutele arvesse võetud viimasel viiel aastal riskieraldisse kantud summad (keskmiselt 10,7 miljonit eurot) ning panga reservide maht. 2019. aasta 31. detsembri seisuga on täiendava riskieraldise suurus 9,8 miljonit eurot (2018. aastal 26,8 miljonit eurot) ning üldise riskieraldise suurus kasvas 81,6 miljoni euroni. Riskide suurenemine oli peamiselt tingitud varaostukava raames jätkunud väärtpaberiostudest.²³ Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad väärtpaberituruprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega.

²³ Laiendatud varaostukava hõlmab pandikirjade kolmandat ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP), avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) ja ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava (CSPP). Lisateavet varaostukava kohta saab EKP veebilehelt <http://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>

2016. aastal moodustati eraldi summas 29,6 miljonit eurot Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks, mis moodustas 66% vahetuskohustuse summast. Eraldise arvelt rahastatakse Eesti kroonide vahetusi eurode vastu. 2019. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 387,8 tuhat eurot (2018. aastal 392,7 tuhat eurot). Eesti krooni pangatähti ja münte saab panga muuseumis eurodeks vahetada tähtajatult piiramatul koguses kursiga 1 EUR = 15,6466 EEK. Juhatus hindab Eesti kroonide vahetuskohustuse eraldise suurust igal aastal, võttes arvesse aasta jooksul tagasi toodud kroonide mahtu.

Kooskõlas EKP nõukogu otsusega vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 32.4 rahastavad rahapoliitilistest operatsioonidest tulenevate krediidiriskide katteks hoitavaid eraldist kõik osalevate liikmesriikide keskpangad proportsionaalselt oma osaga EKP märgitud kapitalist selle aasta seisuga, mil esialgne väärtuse langus toimus. Ettevõtlussektori väärtpaperite ostukava portfelli suhtes tehtud iga-aastase väärtuse languse testi tulemusena vaatas EKP nõukogu eraldise mahu üle 2018. aastal realiseerunud krediidiriskide suhtes ja otsustas eraldise kogumahtu vähendada: 2018. aasta 31. detsembri 161 074 918 eurot 2019. aasta 31. detsembriks 89 388 328 eurole. Eesti Panga osa selles eraldises on kokku 244 832 eurot (2018. aastal 441 179 eurot), mis vastab 0,2739%-le eraldise koguväärtusest.

Nimetatud muudatusi kajastatakse keskpanga tulude-kulude aruandes. Eesti Pank sai sellest 2019. aastal tulu 196 347 eurot (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 34 „Monetaartulu puhastulem“).

KIRJE 28 – ÜMBERHINDLUSKONTOD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
Aksiad	19 275	0
Väärtpaperid	7 965	5 883
Kuld	3 984	2 060
Väärtpaperite fondid	3 093	0
Tuletistehingud	344	471
Välisvaluuta	154	3 156
Kokku	34 815	11 570

Ümberhindluskontodel kajastatakse varade ja kohustuste realiseerimata tuludest tulenevad ümberhindlusreservid.

Aasta lõpu realiseerimata kulu kajastatakse tulude-kulude aruandes kuluna kirjel „Finantsvarade allahindlused“.

2018. aasta lõpu välisvaluuta ümberhindluskonto summa on korrigeeritud (vt „2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 29 – KAPITAL JA RESERVID

Kapitali ja reservide muutused 2019. aastal on esitatud alljärgnevas tabelis.

	<i>tuhandetes eurodes</i>		
	31.12.2019	2018. aasta kasumi jaotus	31.12.2018
Põhikapital	100 000	0	100 000
Reservkapital	159 814	10 437	149 377
Erireserv	214 314	0	214 314
Kokku	474 128	10 437	463 691

Eesti Panga seaduse (EPS) paragrahvi 30 kohaselt suunatakse vähemalt 25% aastakasumist põhikapitali suurendamiseks kuni riigikogu poolt määratud summani.²⁴ Riigikogu poolt määratud summa on EPSis sätestatud põhikapitali suurus, milleks on 100 miljonit eurot.²⁵ Vähemalt 25% aastakasumist suu-

²⁴ EPS § 30 lg 2.

²⁵ EPS § 25 lg 2.

natakse Eesti Panga nõukogu otsusel reservkapitali täiendamiseks.²⁶ Eesti Panga nõukogu 28. aprilli 2015. aasta otsusega Eesti Panga 2014. aasta kasumi jaotamise kohta võrdsustus Eesti Panga reservkapital Eesti Panga põhikapitaliga. Reservkapitali võrdsustumisel põhikapitaliga otsustas riigikogu 12. aprillil 2016 jätkata Eesti Panga reservkapitali suurendamist 300 miljoni euroni. Pärast nimetatud eraldiste tegemist võidakse osa kasumist Eesti Panga nõukogu otsuse alusel eraldada sihtkapitalide ja -fondide moodustamiseks ning täiendamiseks. Kasumi ülejäänud osa kantakse riigieelarvesse. Eesti Pank kandis 2019. aastal riigieelarvesse 2018. aasta kasumist 3,5 miljonit eurot.

²⁶ EPS § 30 lg 3.

TULUDE-KULUDE ARUANDE LISA

KIRJE 30 – PUHAS INTRESSITULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Puhas intressitulu	29 425	28 253
Intressitulu	115 389	64 930
Tuletistehingud	62 041	25 125
Eurosüsteemi-sisesed saldod	30 360	27 170
Väärtpaberid	18 392	8 547
Väärtpaberite fond	2 828	2 741
Hoiused	920	714
Pöördrepotehingud	468	279
Arvelduskontod	333	306
Tähtajalised hoiused	40	40
Eesti Panga töötajate laenud	7	8
Intressikulu	-85 964	-36 677
Tuletistehingud	-81 046	-32 691
Väärtpaberid	-3 309	-2 848
Arvelduskontod	-841	-754
Repotehingud	-735	-181
Eurosüsteemi-sisesed saldod	-33	-203

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Eurosüsteemi-sisesed intressitulud	30 360	27 170
Rahapoliitilised operatsioonid	17 528	15 261
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	12 832	11 909
Eurosüsteemi-sisesed intressikulud	-33	-203
Rahapoliitilised operatsioonid	-33	-203

KIRJE 31 – FINANTSTEHINGUTE, ALLAHINDLUSTE JA RISKIERALDISTE PUHASTULEM

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	7 371	-14 857
Realiseeritud kasum finantstehingutest	19 928	26 770
Väärtpaberid	11 863	-722
Valuutakursi tulud/kulud	4 491	1 470
Aktsiad	2 592	24 867
Tuletistehingud	907	1 351
Väärtpaberite fond	204	-144
Finantsvarahalduse kulu	-129	-52
Finantsvarade allahindlused	-2 757	-14 827
Väärtpaberid	-2 121	-303

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Valuutakursi allahindlus	-497	-230
Tuletistehingud	-139	-326
Aksiad	0	-12 267
Väärtpaberite fond	0	-1 707
Laenuportfelli allahindluse netomuutus	0	6
Eraldised finantsriskide katmiseks	-9 800	-26 800

2018. aasta lõpu valuutakursi tulude/kulude summa on korrigeeritud (vt „2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes võrdlusandmete korrigeerimine” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 32 – PUHASTULU TEHINGUTASUDEST JA MUUDEST TASUDEST

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	285	83
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest	327	225
Arveldusteeninduse tulud	326	225
Trahvid, viivised ja muud tasud	1	0
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest	-42	-142
Komisjonitasud	-41	-141
Muud tasud	-1	-1

KIRJE 33 – TULU AKTSIATELT JA OSALUSTELT

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	8 295	6 861
EKP kasumi vahejaotus	4 045	3 263
Dividendid investeringutelt	2 644	2 390
EKP kasumi jaotamine	1 052	786
Dividendid osalusest IMFis	490	361
Rahvusvaheliste Arvelduste Panga dividendid	64	61

Kirje hõlmab peamiselt Eesti Pangale jaotatud EKP tulu väärtpaberituruprogrammi, pandikirjade kolmanda ostukava, varaga tagatud väärtpaberite ostukava ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames ostetud väärtpaberitelt (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 34 – MONETAARTULU PUHASTULEM

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Monetaartulu puhastulem	1 772	7 389
Monetaartulu ümberjaotamine	1 620	6 914
Eesti Panga kogutud monetaartulu	-30 326	-26 519
Eesti Pangale jaotatud monetaartulu	31 946	33 433
Eelmiste aastate monetaartulu korrigeerimine	-44	728
Rahapoliitika eesmärgil hoitavate väärtpaberite allahindlus	196	-253

Eurosüsteemi riikide keskpankade 2019. aastal kogutud monetaartulu puhastulem oli kokku 11 300 936 tuhat eurot, mis sisaldab ka Eesti Panga osa. Eurosüsteemi kogutud monetaartulu jaotatakse riikide keskpankadele nende osa kohaselt EKP kapitali märkimise aluses. Eesti Panga 30 326 tuhat euro ulatuses kogutud monetaartulu ja Eesti Pangale jaotatud 31 946 tuhat euro suuruse monetaartulu erinevusest tekkis netotulemina 1 620 tuhat euro ulatuses monetaartulu.

Eurosüsteemi iga riigi keskpanga monetaartulu tekib riigi keskpanga märgitud varade tegelikust aastatulust, millest on maha arvatud kulud kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt.

Märgitud varad koosnevad järgmistest kirjetest: rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenuid eurodes euroala krediidasutustele, rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid, EKP-le välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded, eurosüsteemi-sisesed netonõuded seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisesed netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressinõue, piiratud kogus riikide keskpankade kullavarudest proportsionaalselt nende EKP kapitali sisse makstud osadega.

Kohustuste baas koosneb põhiliselt järgmistest kirjetest: ringluses olevad pangatähed, rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidasutuste vastu, eurosüsteemi-sisesed netokohustused seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisesed netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressikohustus. Kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt makstav intress arvatakse kogutavast monetaartulust maha.

Kulda ei peeta arvestuses tuluallikaks. Kooskõlas EKP 2. juuli 2009. aasta otsusega (EKP/2009/16) tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta, 3. novembri 2011. aasta otsusega (EKP/2011/17) teise tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta ja 4. märtsi 2015. aasta otsusega (EKP/2015/10) avaliku sektori väärtpaberite ostukava kohta võetakse rahapoliitika eesmärgil hoitavatelt väärtpaberitelt saadav tulu arvesse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Kui riigi keskpanga märgitud varade väärtus ületab kohustuste baasi väärtust või jääb sellele alla, siis erinevuse tasakaalustamiseks korrutatakse saadud tulemus iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmääraga ning arvestatakse monetaartulu jaotamisel aasta jooksul saadud tuluna või kuluna.

Kirje sisaldab ka Eesti Panga osa rahapoliitilistest operatsioonidest tuleneva krediidiriski katteks hoitavas eraldises (vt bilansi lisa kirje 27 „Eraldised“).

KIRJE 35 – MUUD TULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Muud tulud	1 470	2 744
Finantsinspektsiooni hüvitatavad kulud	752	658
Meenemüntide ning numismaatiliste toodete müügitulu	479	1 518
Tulu vara müügist	102	1
Euro meenemüntide vahetuskohustus	71	498
Varahalduse tulu	17	17
Renditulu	15	23
Muud tulud	34	29

Finantsinspektsiooni ja Eesti Panga koostööprotokolli kohaselt tasub inspektsioon Eesti Pangale osutatud tugiteenuste eest iga kuu 100% tugiteenuste maksumusest. Eesti Pank osutab finantsinspektsioonile infotehnoloogia-, raamatupidamis- ning kinnisvara- ja haldusteenust. Inspektsioon hüvitab neile soetatud põhivara amortisatsioonikulu.

Varahalduse tuludes kajastatakse Eesti Pangale makstav teenustasu tagatisfondi vahendite investeerimise eest. Rendituludes kajastatakse Eesti Panga koolituskeskuse renditulud.

KIRJE 36 – PERSONALIKULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Personalikulu	-10 433	-9 651
Töötasu	-7 604	-7 071
Sotsiaalmaks	-2 569	-2 374
Hüvitised ja soodustused	-203	-152
Töötuskindlustusmaks	-57	-54

Hüvitiste ja soodustuste kuludes kajastatakse pensionihüvitised ja koolituskeskuse ruumide rendi soodushinnalt arvestatava erisoodustusmaksu kulu.

Eesti Panga töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale oli 2019. aastal 223,9 töötajat (2018. aastal 226,6 töötajat).

KIRJE 37 – HALDUSKULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Halduskulu	-6 231	-6 148
Infotehnoloogia hoolduskulu	-2 012	-2 141
Finantsvara halduskulu	-1 483	-1 433
Kinnisvara remondi- ja halduskulu	-985	-913
Avalike suhete ja trükiste kulu	-489	-306
Lähetuskulu	-428	-428
Koolituskulu	-180	-202
Majandusuuringute kulu	-168	-112
Bürookulud	-162	-162
Side- ja transpordikulu	-42	-65
Õigusteeninduse, -ekspertiisi ja kohtukulu	-7	-3
Välisesindaja kulu	0	-115
Muud halduskulud	-275	-268

Infotehnoloogia hoolduskuludes kajastatakse tarkvara ja riistvara hoolduse, andmeside ja hangete konsultatsioonide kulud.

Finantsvara halduskuludes kajastatakse turuinfo ostukulu, välisarvelduste teenustasu ja kulu ning välisreservide haldustasu.

Avalike suhete ja trükiste kuludes kajastatakse avalike ürituste kulu, trükiste kulu, infoagentuuride, avaliku veebi ja sidusandmebaaside kulu, avalike suhete uuringute ja teabekampaaniate kulu ning panga muuseumi kulu.

Lähetuskuludes kajastatakse töölähetusi Eesti Panga esindamisel ja koostöös rahvusvaheliste organisatsioonide ning finantsasutustega. 2019. aastal toimus 619 lähetust (2018. aastal 638 lähetust).

KIRJE 38 – PANGATÄHTEDE TOOTMISE TEENUSED

Eesti Pank osaleb koostöös teiste euroala keskpankadega europangatähtede tootmises. Igal aastal tuleb toota euroala riikidele EKP nõukogu määratav sularahakogus. Eesti Pank hankis europangatähed ühishankega koostöös euroala seitsme teise keskpangaga. Tasuti eurosüsteemi teise seeria 20euroste pangatähtede tootmise eest.

KIRJE 39 – MUUD PÕHITEGEVUSKULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2019	2018
Muud põhitegevuskulud	-984	-1 023
Meenemüntide ja numismaatiliste toodete valmistamine	-378	-248
Müntide valmistamine	-312	-507
Sularaharingluse korraldamine	-87	-59
Muud kulud	-207	-209

KIRJE 40 – TULETISTEHINGUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2019	31.12.2018
Valuutavahetus- ja forvardtehingud		
Ost	1 080 513	564 007
Müük	-1 071 301	-563 056
Intressimäära futuuride lepinguline väärtus		
Ost	38 958	328 320
Müük	-72 592	-256 403
Valuutafutuuride lepinguline väärtus		
Ost	8 602	9 738
Müük	-9 065	-9 937
Intressimäära vahetustehingute lepinguline väärtus		
Ost	23 470	68 528
Müük	-33 465	-47 569
Intressimäära optioonide lepinguline väärtus		
Ost	6 600	0
Müük	-15 400	-14 084

KIRJE 41 – TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED

Rahvusvaheliste Arvelduste Pank

Alates 1930. aastast eksisteerib tinglik kohustus Rahvusvaheliste Arvelduste Panga vastu, mis tähendab 75% suurust sisse maksmata osa Šveitsi kuldfrankides nomineeritud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga aktsiate eest, mille summa oli 2019. aasta lõpul 648 tuhat eurot (vt bilansi lisa kirje 15 „Muud finantsvarad“).

KIRJE 42 – OLULISED BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Seoses Ühendkuningriigi lahkumisega Euroopa Liidust ja Inglise Panga lahkumisega Euroopa Keskpankade süsteemist muutusid 1. veebruaril 2020 liikmesriikide keskpankade EKP märgitud kapitali osakaalud.

	Osakaalud kapitali märkimises alates 01.02.2020 %	Osakaalud kapitali märkimises seisuga 31.01.2020 %
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,9630	2,5280
Deutsche Bundesbank	21,4394	18,3670
Eesti Pank	0,2291	0,1968
Central Bank of Ireland	1,3772	1,1754
Bank of Greece	2,0117	1,7292
Banco de España	9,6981	8,3391
Banque de France	16,6108	14,2061

	Osakaalud kapitali märkimises alates 01.02.2020 %	Osakaalud kapitali märkimises seisuga 31.01.2020 %
Banca d'Italia	13,8165	11,8023
Central Bank of Cyprus	0,1750	0,1503
Latvijas Banka	0,3169	0,2731
Lietuvos Bankas	0,4707	0,4059
Banque centrale du Luxembourg	0,2679	0,2270
Central Bank of Malta	0,0853	0,0732
De Nederlandsche Bank	4,7662	4,0677
Oesterreichische Nationalbank	2,3804	2,0325
Banco de Portugal	1,9035	1,6367
Banka Slovenije	0,3916	0,3361
Národná banka Slovenska	0,9314	0,8004
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,4939	1,2708
Vahesumma – euroala riikide keskpangad*	81,3286	69,6176
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,9832	0,8511
Česká národní banka	1,8794	1,6172
Danmarks Nationalbank	1,7591	1,4986
Hrvatska narodna banka	0,6595	0,5673
Magyar Nemzeti Bank	1,5488	1,3348
Narodowy Bank Polski	6,0335	5,2068
Banca Națională a României	2,8289	2,4470
Sveriges Riksbank	2,9790	2,5222
Bank of England	0,0000	14,3374
Vahesumma – euroalaväliste liikmesriikide keskpangad*	18,6714	30,3824
Kokku*	100,0000	100,0000

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

EKP märgitud kapitali maht püsib pärast Inglise keskpanga EKPSist lahkumist muutumatuna 10 825 miljoni euro tasemel. Inglise keskpanga osa (14,3%) EKP märgitud kapitalis jagati ümber euroala keskpankade ja ülejäänud euroalaväliste riikide keskpankade vahel.

EKP sisse makstud kapital püsib 2020. aastal muutumatuna 7659 miljoni euro tasemel, kuna ülejäänud riikide keskpangad katavad Inglise keskpanga sisse makstud osa (58 miljonit eurot) EKP kapitalis. Inglise keskpanga EKPSist lahkumise järel tasuvad euroala riikide keskpangad enda suurenenud osamaksed järgmise kahe aasta jooksul kahe aastamaksena. Selle tulemusel suureneb EKP sisse makstud kapital 7659 miljonilt eurolt 2020. aastal 8270 miljoni euroni 2021. aastal ja 8880 miljoni euroni 2022. aastal.

Korrigeeritud kapitalivõtme alusel tehti ümberarvestus Euroopa Liidu riikide keskpankade EKP-le makstavate põhikapitali ja euroala riikide keskpankade välisvaluutareservide osaluse summades. Eesti Pank tasus 3. veebruaril 2020 EKP-le täiendava osa põhikapitali summas 59 tuhat eurot. Ülejäänud osa EKP põhikapitali tasub Eesti Pank kahe osamaksena 2021. ja 2022. aasta lõpus kogusummas 3437 tuhat eurot. Eesti Panga osa EKP välisvaluutareservides vähenes summas 400 tuhat eurot ja EKP reservides, ümberhindluskontodes ning riskieraldises vähenes summas 391 tuhat eurot.

Koroonaviiruse (SARS-CoV-2) laialtleviku tõttu on tõusnud tõenäosus kõikide riskide avaldamiseks. Hetkel usume, et meie talitluspidevuse protsessid ja reservid on piisavad, et pandeemia periood edukalt läbida. Jälgime situatsiooni ja kohendame oma tegevusi vastavalt olukorrale.

KPMG Baltics OÜ
 Narva mnt 5
 Tallinn 10117
 Estonia

Telephone +372 6 268 700
 Fax +372 6 268 777
 Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Panga nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Panga („Pank“) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab:

- bilansi seisuga 31. detsember 2019,
- tulude-kulude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab eespool mainitud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Eesti Panga finantsseisundit seisuga 31. detsember 2019 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust kooskõlas Euroopa Keskpanka nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega.

Arvamuse alus

Teostasime oma auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meile nende standarditega pandud kohustusi on täiendavalt kirjeldatud käesoleva aruande alalõigus „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Oleme Pangast sõltumatud kooskõlas Eesti Vabariigis raamatupidamise aruande auditile kohalduvate eetikanõuetega ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt neile nõuetele. Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusel.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab Eesti Panga finantsseisundi ülevaadet, kuid ei sisalda raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Euroopa Keskpanka nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega. Lisaks vastutab juhatus sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruanne.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud vastavalt Euroopa Keskpanka suunise artiklile 4 järgima tegevuse jätkuvuse printsiipi (EKP/2016/34) (uuesti sõnastatud).

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Panga finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või väaresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Panga sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust Panga jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeauditori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil.
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Tallinn, 16. märts 2020

Eero Kaup

Avaliku sektori vandeauditori number 459

KPMG Baltics OÜ

Auditiorettevõtja tegevusluba nr 17